

Foto: Mats Åström

Aktea energisamordnar projektet Ny Opera i Operan

Kungliga Operan i Stockholm står inför en omfattande renowing och utbyggnad. Mats Åström från Aktea är energisamordnare i projektet, vilket innebär att han tillvaratar projektägarens intressen avseende energi och inneklimate. Här finns pengar att spara. Vi belyser rollens vinster och fallgropar.

Energieffektivitet är ett av fastighetsbranschens starkaste ledord idag och är något som eftersträvas i alla sammanhang för både ekonomiska och miljömässiga vinster. Därför blir tjänsten energisamordning allt viktigare i större projekt där man upphandlar flera olika projektörer och entreprenörer. En energisamordnare hjälper till att samordna och värna om energiaspekter i varje projektfas.

Energisamordnarens komplexa roll

– Jag ser tre fokus i rollen. Det första är att se till att hjälpa till och *engagera* respektive aktör och lyfta energifrågorna i varje projektskede. Exempelvis kan vi hålla en mötesserie på temat underlag energiberäkning med gränsdragningslista för vilka underlag respektive projektör ansvarar för, förklarar Mats Åström, seniorkonsult på Aktea.

För det andra hjälper vi alla inblandade att *förstå* konsekvenserna av olika beslut så att de, baserat på fakta, kan gå vidare i projektet med öppna ögon. Vi gör uppdateringar av energiberäkningar baserade på indata från respektive projektör, allt eftersom projektet framskrider.

Tredje fokus är att säkra möjligheterna att *följa upp* energimålen, se till att de infrias, och i de fall något avviker lyfta varför, så att lärdomar kan dras. Därför skapas ofta en mätplan med gränsdragningslista för vilka mätare som respektive projektör ska inarbeta i handlingarna.

Mats Åström, med över 20 års erfarenhet från VVS-projektering, installations- och energisamordning, har fått flera prestigefyllda uppdrag som energisamordnare. Ett av dem är i projektet med att förnya den Kungliga Operan

i Stockholm, "Ny Opera i Operan". Hans erfarenhet från ett flertal större komplexa byggnadsprojekt, däribland renoveringen av Nationalmuseum, var avgörande för uppdraget. Mats anlitas som underkonsult av COWI Projektbyrå som har projekt- och projekteringsuppdraget hos Statens fastighetsverk. Projekteringen har pågått sedan 2017 och byggstarten är planerad till 2023. Går allt enligt plan står Operan klar 2027.

Krav på drastiskt lägre energikostnader

Samordningen av energifrågorna i projektet upptar ungefär en dag i veckan för Mats. Vissa frågor är speciellt viktiga.

– Just att få ner de höga energikostnaderna var ett av grundkraven från beställaren, utöver att modernisera och verksamhetsanpassa byggnaden efter nutida krav på arbetsmiljö och tillgänglighet. Våra estimat pekar på att energikostnaderna ska kunna halveras jämfört med idag, berättar Mats.

En del av kraven går att läsa i regeringens projektdirektiv för miljö och energi. Bland annat vill de se högsta möjliga energi-effektivisering, ett minimerat behov av tillförd energi, att möjligheterna till att använda förnybara energikällor undersöks samt att klassificeringen Miljöbyggnad Silver eftersträvas.

Akteas kärnkunskap finns inom befintliga byggnader, vilket gör att vi i den här typen av projekt blir en garant genom vår förståelse för

hur det är att långsiktigt driva och underhålla en byggnad på ett energieffektivt sätt.

Verklighetens utmaningar

Med sina över tusen rum i tolv våningsplan är Operan en komplicerad byggnad med stort kulturhistoriskt värde där många olika behov ska samsas. Opera- och balettverksamheterna har till exempel olika önskemål om värme och luft. Särskilda krav ställs på inneklimatet för dyrbara instrument, vilket gör att luften behöver befuktas. Operan har idag över hundra ventilationssystem där kanalerna som används till många delar är de ursprungliga.

– Den största utmaningen med ombyggnationen är att kombinera gammalt och nytt, där stora delar av byggnaden är Statligt byggnadsminne (SBM). Men så länge vi som energisamordnare kan belysa konsekvenserna av ett beslut och föreslå alternativa lösningar där det finns, är jag tillfreds, säger Mats.

Många missar målet

– Tyvärr ser vi exempel på projekt med ambitiösa hållbarhetsmål som hamnar långt ifrån de uppsatta gränsvärdena för energi-prestanda när allt står färdigbyggt. Ofta beror det på att man tappat information under processen. Ett annat misstag är att man inte stannar upp, utvärderar och lär sig av felstegen. En uthållig energisamordnare kan minimera riskerna, avslutar Mats.

Vill du också få bättre kontroll på din verksamhets energianvändning?

Akteas konsulter är specialister på energieffektivitet, förnybar energi och sund inomhusmiljö i fastigheter och verksamheter. Vi vill hjälpa fler företag att sänka sina energikostnader och bidra till ett bättre klimat.

Kontakta oss idag för att prata om ditt företags förutsättningar och mål. Vilket av våra kontor ligger närmast dig?

KONTAKTA OSS

Hör gärna av dig via vår gemensamma mejladress info@aktea.se. Vill du prata direkt med ett av våra kontor i Stockholm, Göteborg, Malmö, Umeå eller Uppsala, kan du besöka aktea.se/kontakt.

Aktea Energy AB, 2019, Materialet får kopieras och användas med uppgivande av källa.